

Kanadai Magyar Ujság
 Kanada és az angol birodalom legújabb hírei és magyar lapja.
 Megjelenik: szombaton
 Előfizetési ára évi \$3.00
 Kiszámlázás: \$3.60
 Szekszárdi, Madách utca
 Winnipeg, Man.
 296 1/2 Main Street

Canadian Hungarian News
 Canadian Magyar Ujság
 is the leading Hungarian Newspaper with the largest circulation in the British Empire.
 Issued every Saturday
 Subscription Price
 In Canada \$3.00
 In foreign countries \$3.60
 Office and printing plant
 296 1/2 Main Street
 Winnipeg, Man.

VOL. VI. ÉVFOLYAM

WINNIPEG, MANITOBA, 1929. ÁPRILIS 13. SZOMBAT

NO. 15. SZAM.

HUNGARIAN FATE IN JUGOSLAVIA

We have dealt in previous articles with the fate of those of our blood, whom the cruel Treaty of Trianon has forced to live under the rule of Roumanians. This time however we have equally sad events to report about the maltreatment of Hungarians living in that part of our ancient Kingdom, which is now occupied by the Yugoslavians. As we all know Jugoslavia is at present in the grips of a military dictatorship, all constitutional privileges having been annulled by Royal Decree. One of the main objects of this Dictatorship is the crushing and annihilating of the numerous national minorities living within their borders. To achieve this end the Government recently issued an order through the county chiefs decreeing that all social and reading clubs in Hungarian communities are to be dissolved and their books confiscated.

There being no appeal under the present Regime in Jugoslavia this order was immediately carried out. One Sunday morning the libraries of all the small village clubs were confiscated and publicly burned. All told about 20,000 books were thus destroyed. The poor, simple peasants who were thus deprived of their only Sunday recreation, stood with tear-filled eyes around the stake and though some fists were clenched in utter despair, yet there was nothing they could do but pray to their God for deliverance. But the Jugoslav Government did not stop at this vandalism. They have issued an additional order to have all private libraries searched and Hungarian books confiscated and destroyed. This decree is under execution now and will cause additional hardship and suffering to our people.

It is not that the Jugoslav Government is anxious to destroy political works by Hungarian authors, but every book written by a Hungarian, whether by a poet, novelist or scientist, has to be gotten rid of. The children of Hungarian parents have long been forbidden to be taught in their mother tongue, they are not even allowed to pray in their native language in the churches. And now with the final blow they make even reading Hungarian an offence. Yet these persecutions do not achieve the aim of the Jugoslav Government: the crushing of the national spirit of the minorities. On the contrary, they give new power to the patriotic feeling in every Hungarian heart, which power will burst forth in a revival of Hungarian nationalism, which will sweep aside all oppressors until we are all united under one crown and flag.

The rumblings of a coming disaster can already be heard to those who listen carefully. There is dissension even among those of our neighbours who profited most. The Roumanians and Poles, the Serbians and Roumanians are trying to rectify the frontiers of those territories which they robbed from Hungary. They know themselves how senselessly these borders were drawn disregarding all economic, natural or ethnographic boundaries. Thus they have demonstrated to the whole world that a very bad job indeed was made in Trianon which has to be rectified. And surely the day is not far distant when the Powers will again sit at a round table and adjust the blunders committed in the name of Justice and Democracy. We are welcoming the breaking of the dawn, because we know that we shall come out victorious and emerge in new glory.

Leverték a mexikói felkelést

MEXIKÓ CITY, Április 6. — Calles teljhatalmu hadügyminiszter a tegnapi nap folyamán általános rohamot vezetett Torreón mellett a felkelők főerege ellen. Az Egyesült Államok által küldött modern felszerelés, ágyuk, gépfegyverek és repülőgépek végül is megtörték az utolsó szál emberig hősként védekező szabadsapatokat és végül a felkelők derékhadja is kénytelen volt meghátrálni a túlerő előtt.

Alültől kétezer halott és ugyanennyi sebesült maradt a csataterén. A kormány ugyan kijelentette, hogy a forradalmat véglegesen leverték, a jelek szerint azonban Jalisco és Guanajuato tartományokban még erősen tartják magukat a lázadók.

KERESIK A GYLKOS INDIÁNT

Az alaszka Jumeában székelő bíróság ötszáz dolláros jutalmat tűzött ki annak, aki a féjéletes Klu Tok indiánt élve vagy halva előkeríti. Klu Tok kilenc évvel ezelőtt összeveszett egy vadfogóval, aki a dulakodás közben egy szikláról a mélységbe lökte Klu Tok segítségére előlévő feleségét. Az indián azóta bosszút áll minden utjába kerülő emberen. Eddig már négy férj embert és több indiánt leölt. Klu Tok el akarta fogni, az mind halállal lakolt. Klu Tok a hegyek között bolyong, nyíllal vadászik, gyökekből táplálkozik és a puskaigót az emberekre tartogatja.

24 HALOTT, 59 SEBESÜLT

BUCHAREST, Április 6. — A BUCHAREST — JASSY KÖZÖTT SZAGULDO EXPRESSVONAT TEGNAP ESTE BUZEY KÖZELÉBEN KISIKLOTT ÉS POZDORJÁVA ZUZODOTT. EDDIG 24 HALOTTAT TALáltak MEG A ROMOK ALATT ÉS AZ ÉLET VESZÉLYESEN SEBESÜLT SZÁMA 59. AZ UTASOK KÉNYSZERES VOLTAK AZ EGÉSZ ÉJJEL KINNTOLTENI A HAVAS HIDEG ÉJ SZAKÁBAN, MIUTÁN A SEGÉLYVONATOK CSAK MASNAP ERKEZTEK A KATASZTRÓFA SZINHELYERE.

Vihar a buza keverése körül

A husvét utáni parlamenti időszak kétségkívül legérdekesebb vitájának ígérkezik a buzakeverés, oly régóta húzó kérdésnek letárgyalása. A préli tartományok képviselői már ebben a fontos ügyben többször felszóltattak Ottawában és egyhangúlag azt követelték, hogy tiltsa be a kormány a különböző osztályba tartozó buza keverését.

A kanadai farmerek joggal kívánhatják, hogy a búzájukat ugyanabba a minőségi osztályba sorolják, mint a hogyan azt a malompiar átvészi a közvetítő kereskedelemről. Gyakran előfordult ugyanis, hogy a farmertől átvett búzát egy kevés jobbminőségű hozzákeverésével egy sokkal jobb minőségűnek adták el, anélkül, hogy az árkülönbségnek legalább egy részét a termelő megkapta volna.

A képviselőháztól most egy olyan megoldást várnak a farmerek, amely minden termelő részére biztosítja az utolsó centet is, amit termésének tényleges minősége alapján kapnia kell.

MAGYAR GAZDA ÉS A KANADAI POOL SZAKÉRTŐJE A WASHINGTONI SZENÁTUSBAN

Az Egyesülteknek egyik legfontosabb megoldásra váró problémája tudvaleg a farmkérdés. Míg ugyanis a városokban és ipartelegeken magasabb béreket fizetnek odaát, mint a farmokon, addig még a saját földjüket dolgozó gazdák sem tudják legelőbb esetben megtalálni számításmukat amennyiben a termelés gyakran magától többbe kerül, mint amennyit a piacra lehet az egyes terményekért kapni.

Hoover elnök ugyilátszik be akarja tartani az elnökválasztás előtt adott szavát, ami abból is látható, hogy a washingtoni szenátus a legnevesebb gazdasági szakértők véleményét hallgatja ki az amerikai mezőgazdaság új fejlesztése érdekében. A múlt héten jelent meg a Capitolban McPhail, a kanadai Wheat Pool ismert igazgatója és kétórás beszédben ismertette a kanadai poolok munkáját. Beszéde során a szenátorok közül többen azt indítványozták, hogy az Egyesültekben is szervezzék meg szövetkezési alapon a gabonaeladást, mely azután a

kanadai poolal karöltve még sokkal hatékosabban tudná megvédeni a termelőt érdekeit a tőzdespekulánsokkal szemben.

A szenátus földművelésügyi bizottsága meghívta Holtz Pál honfitársunkat is, hogy ismertesse a magyar gazdasági viszonyokat és egyúttal kikérte tanácsát is.

Ez az első eset, hogy külföldi törvényhozó testület szakbizottsága előtt magyar ember jelent meg. Holtz Pál egy óra előadásban ismertette Magyarország mezőgazdasági viszonyait. Majd áttért az amerikai farmkérdésre, vagyis arra: hogyan lehetne — nézete szerint — az amerikai farmkérdést a legelőbb megoldani. Magyarország mezőgazdasági viszonyait volt Holtz Pál. Elvégezte a magyar-amerikai gazdasági akadémiát és a háború után Amerika legnagyobb cukorgyárának szakértője lett. Amerikában mint elismert mezőgazdasági szakértőt szerzett nevet magának és ez az elismerés a magyar fajnak.

JÖVŐRE ELKÉSZÜL A WELLANDI CSATORNA

Az Erie tavat az Ontario tóval összekötő wellandi csatorna kiszélesítési munkálatai rohamosan közelednek a befejezéshez. A gabonaexportra a Hudson Bay vonal megnyitása mellett a legnagyobbított wellandi csatorna üzembehelyezése mindenesetre nagy hatással lesz. A Nyugatkanadából Európa felé özönlő évről-évre növekvő tömegű gabona szállítására ugyanis hatalmas terhergőzöket használnak a nagy tavakon, melyek a wellandi csatorna szűk méretel miatt eddig nem tudtak Port Colborne felé tovább jutni.

Egy a kanadai gabona elég tekintélyes részét Buffalon és New Yorkon keresztül szállították, ami Kanada forgalmára éppen nem mondható kedvezőnek. Emellett a kanadai kormány kénytelen volt egy három millió bushe lényes elevátort építen Port Colborneban, amely a Nagy Tavakon közlekedő gabonaszállítókról a wellandi csatorna méreteinek megfelelő kisebb hajókra rakta át a prérin termelt gabonát, melyet azután Montreálban hajóztak be a tengeri gőzökhöz. Ez az eljárás költséges volt mellett sok időt vett igénybe s nagyban elősegítette a gabona Buffalon keresztül való irányítását.

Ha a wellandi csatorna elkészül, úgy a Nagy Tavakon közlekedő hajók egész Montreálig közlekedhetnek és így az átrakás költségeinek elmaradásával egyidejűleg aránytalanul rövidebb idő alatt fognak a St. Lawrence kikötőbe érni. Mindez nagyban elő fogja mozdítani Keletkanada forgalmát, előreláthatólag könnyíteni fog a nagy munkanélküliségen, viszont jó hatással lesz a gabona szállítási költségekre is, aminek javait remélhetőleg a nyugati termelők fogják élvezni.

Kanada mintájára tervezik India kormányzását

DELHI, India, Április 8. — Az indiai állapotok tanulmányozására kiküldött bizottság beavatott helyről ka pont értesülések szerint azt ajánlotta, hogy India kormányzását helyezzék a kanadaihoz hasonló demokratikus alapokra.

Anglia és Kanada egymásközi viszonyai szolgált példának a problémáinak megoldásakor is és most remélik, hogy ha az indusoknak megadják ugyanazt a szabadságot, akkor legelőbb egyidőre megszűnik az elégedetlenség Indiában.

DARABOKRA SZAGGATTA A VONAT A MAGYART

Spinda István tudósítása szerint a Fort William vasútállomástól nyugatra tegnap egy 25 évesnek látszó öszseroncsolt férfitöltetést akadtak a pályamunkások. A szerencsétlen, ember meggondolatlanul felkapaszkodott egy tehervonatra, azaz „jumpolt”. Kelet felé és valamiképpen megcsuszva a sínre esett, mire a kerekék kioltották ifjú életét. Zsebében egy Csizmadia Géznak címzett üres borítékot találtak a Kanadai Magyar Ujságtól.

Szegény honfitársunk ugyanis a katasztrófa előtt két nappal érkezett nyugatról Winnipegre, ahol átvette leveleit, majd jegy nélkül egy tehervonaton akart keletre jutni, de utolérte a kgyetlen végzet. Bár közelebbi adatokat nem sikerült megtudnunk felőle, úgy hírlik, hogy hozzátartozói a Zemplén megyei Tarro községben élnek. Tekintettel arra, hogy a halálos szerencsétlenség Caizmadia könyvnyelvése okozta, azért kizárólag ő volt felelős és senki semmiféle kárt

ritésre igényt nem tarthat. Ezuttal újabb felhívjuk tehát honfitársainkat, hogy ha utazásra nem telik, elégedjenek meg akrmilyen munkával ott ahol

vannak és ne kapaszkodjanak fel a tehervonatokra, ami amellet, hogy törvénytelen, könnyen az életükbe kerülhet.

MAGYAR KALENDÁRIOM

IRTA: MIKLÓS JENŐ

Tavaszi: Kossuthnak
 Nyiljanak a fák,
 Petőfi lelke
 Rajtuk a virág.

Nyáron a Sarlós
 Magyar Nagyszony
 Szent István földjén
 Buzát arasson.

Őszel a felhők
 Rákóczi ege —
 Szánt véres földet
 Dózsa serege.

Télen feketén,
 Jegen és havon —
 Mint varjútábor:
 Mohács, Trianon.

KANADA KÖZVÉLEMÉNYE AZ IGAZI BÉKEÉRT

„CSAK JOAKARAT, MECERTÉS ÉS EGYMÁS KULTURAJANAK MEGBECSÜLÉSE KÉSZÍTHETIK ELŐ AZ IGAZI BÉKE ALAPJAIT” — MONDTA PROF. WATSON KIRKCONNEL, A MANITOBA EGYTEM POETALÉLKÜ TUDÓSA A WINNIPEGI „BÉKEKONFERENCIÁN”

Harmincnyé winniepei társadalmi szervezet felkérésére a Manitoba Egyetem, Watson Kirkconnel professzor elnöksége alatt április 4.-én egy teljes napot igénybevevő „békekonferenciát” rendezett, amelyen élénken nyilvánult meg a kanadai közvélemény béke iránti szeretete. Az első előadást Woodworth képviselő tartotta a lefolyvázásról. Szerinte Kanadának elő kellene járni ebben és el kellene pusztítania mindenféle gyilkolozászatot. Az európai helyzetre vonatkozólag megjegyezte, hogy addig soha béke nem lesz, míg egyik államtól elszedik még a gázmaszkokat is, a másikat pedig a támadó háború legmodernebb emberpusztító berendezésével látják el.

nyoljuk kulturájukat, művészetüket, szokásaikat és tanúságot szolgáltatásunk arról, hogy barátok és testvérek vagyunk.

A délutáni ülés előtt bemutatott a béke érdekében kiadott angol és francia irodalmat és örömmel láttuk, hogy lapunk szerkesztője által kiadott Magyarországi helyzetét lemer tető angolnyelvű vaskos kötetek érdekfűzőt keltettek és a kifejlődött vita során a magyar ügy igazának bizonyítására adtak alkalmat. Majd a magyarok barátja, Rev. Dr. John MacKay, a Manitoba College principálja a világ túlnépessége problémáját és Judge Stubbs a nemzetközi disputák békés elintézésének lehetőségét vitatta. Este Dr. John Daffoe, a Free Press szerkesztője tartott nagy hatású beszédet a Népszövetségről.

Utána Dr. Moffit, a Wesley College tanára tárt fel a világéke legfőbb megbotyogatóit: az olajért, gyapotért és gumiert való elkéseredett küzdelmet. Délben a Marborough szálloda nagytermet színlüktig megtöltött közönség előtt Kirkconnel egyetemi tanár tartott előadást a béke biztosítása érdekében kívánatos szervezkedésről és a kérdésben való alapos tájékozottságról tett bizonyosságot.

A teljes 12 órát igénybevevő „békekonferenciáról” azzal a megnyugtató érzéssel távoztunk, hogy Kanada közvéleménye tényleg őszintén kívánja a békét és kétségtelenül ez a magassabb szempont vezette Dandurand szenátort arra, hogy a Népszövetség szétszerése előtt a magyar kisebbségek elnyomása, mint az emberi jogok megsértése és a világéke egyik veszedelme ellen tiltakozzék és orvoslást követeljen.

Schebeck konzul hivatalos körúton

Schebeck J. István winniepei konzul múlt vasárnap hivatalos körútra indult, melynek folyamán a hatáskörébe tartozó terület városában fog megállni: Április 8.-án Regina, 9.-én Raymond, 10.-én Lethbridge, 11 és 12 Calgary, 15 és 16.-án Vancouver, 19. Edmonton, 20.-án Leduc, 22.-én Saskatoon.

Schebeck konzul 23-án fog Winnipegre visszaérkezni és utazása alatt a fenti városokban a jelzett napokon honfitársaink ügyes-bajos dolgait illetőleg fog intézkedni lehetőleg a helyszínen. Utazásának célja az, hogy a nyugati városokban feltörődött munkanélküli magyarok helyzetét közvetlenül láthassa és ahol lehet, honfitársaink segítségére lehessen.

Megérkezett a K. M. Sz. elnöke

Csávossy József dr., a Kanadai Magyar Szövetség egyhangúlag megválasztott elnöke múlt csütörtökön utazott át Winnipegben Cochran melletti gazdaságába, hogy a vetési munkálatokat amint az idő megengedi, megkezdhesse. Így csupán két órát töltött Winnipegben, de ezt az időt is alaposan felhasználta arra, hogy a magyarság vezetőivel a Szövetség ügyében fontos megbeszéléseket folytasson.

ONTARIOBAN ISMÉT TÖBB NAPOS vihar dúlt, mely nyolc emberéletet követelt és egy millió dollárnál is több kárt okozott. Az olvadás követő hatalmas záporok alámosták a töltéseket és a közúti hidakat s a szerencsétlenségek legtöbbször akkor történtek, amikor a hidakon nehéz közlekedési járművekkel áthajtottak.

A GABONARÖZSDA ELLENI VEDEKEZÉS érdekében Winnipegben tartott értekezleten Grisdale földművelésügyi államtitkár kijelentette, hogy az utolsó négy esztendő kísérleteinek eredményeként sikerült az eddiginél ellenállóbb alfajokat kitermelni. Ezenkívül kémpermetézéssel is sikerült a rozsdaszélesítést csökkenteni.

TÖVÉ TETTÉK EGÉSZ SASKATOONT egy \$5000 értékű kis darab rádiumért, melyet április 7-én vezetett el Dr. Shepley rádiumszakkértő Saskatoonban való átutazása alkalmával. A szerencsés megtalálás részére nagy jutalmat tűztek ki.